1 милион евра пари на граѓаните општините трошат годишно на изведувачи и забавни манифестации

- Само од јануари до октомври годинава, општините потрошиле на пејачи и на други забавувачи 961 илјада евра. До крајот на 2024 година, се очекува дека сумата ќе надмине еден милион евра.
- Лани, за оваа намена се потрошени 1 милион и 11 илјади евра.
- Најскапо платена, годинава, е Северина, за која Крива Паланка платила 25 илјади евра.
- Сепак, годинава најмногу вкупно пари добила Јелена Розга – 42 илјади евра, за два настапи, во Берово и во Штип.
- Лани, најскапо бил платен Саша Ковачевиќ, кој од Штип добил скоро 26 илјади евра.
- Најмногу пари на забавни манифестации трошат општините Кавадарци, Струмица, Штип, Кисела Вода и Велес.
- Овие услуги општините ги набавуваат преку помалку транспарентни постапки или наоѓаат начини да не го применат Законот за јавни набавки.
- Вакви трошоци имале 50 општини. Од другите, 29 немаат, а две не доставија податоци.

Забавните манифестации што општините ги организираат по разни поводи, како одбележување на некои празници (Нова Година) или нешто што е специфично за таа општина (храна, пијалак, традиција и сл.) ги чинат граѓаните повеќе од 1 милион евра, секоја година. Притоа, ова се пари што општините ги плаќаат од своите буџети и во сумата не влегуваат парите што за оваа намена се платени преку донации, најчесто од фирми и поединци.

Најмногу пари за оваа намена трошат општините Кавадарци и Струмица, како и Градот Скопје. Само првите десет општини што трошат најмногу пари за оваа намена, трошат околу 80 % од парите што ги потрошиле сите општини заедно.

Општини што потрошиле најмногу пари за забавни манифестации

2023 година	Вкупен износ (во евра)
Струмица	189.268
Кавадарци	156.098
Град Скопје	111.382
Штип	85.977
Велес	48.567
Кисела Вода	47.967
Куманово	45.528
Берово	30.720
Битола	30.479
Карпош	23.138
Гостивар	20.000

2024 година (до октомври)	Вкупен износ (во евра)
Кавадарци	202.098
Струмица	124.146
Кисела Вода	64.228
Крива Паланка	55.214
Валандово	45.054
Гевгелија	43.902
Битола	41.106
Берово	39.237
Неготино	34.430
Велес	33.530
Пробиштип	28.093

Во 2023 година, најмногу пари потрошила Струмица, речиси 190 илјади евра. Следно е Кавадарци со 156 илјади, а главниот град потрошил нешто повеќе од 110 илјади евра. Штип е четврти со скоро 86 илјади евра. Велес и Кисела Вода потрошиле по околу 48 илјади евра, а Куманово 45 илјади. По 30 илјади евра потрошиле Берово и Битола.

Состојбата е слична и во 2024 година, за која недостигаат сите податоци и ќе бидат достапни дури откако годината ќе заврши. Иако податоците се до октомври 2024 година, сепак извесно е дека најмногу пари ќе потроши Кавадарци, единствено преку 200 илјади евра. Струмица годинава е на второто место, со потрошени 124 илјади евра. Кисела Вода „засилила“ на трошењето со скоро 65 илјади евра, а буџетското ќесе го „одврзала“ и Крива Паланка, која потрошила 55 илјади евра. Малите општини, Валандово и Гевгелија се следни со по околу 44 илјади евра секоја. Околу 40 илјади евра трошат Битола и Берово, па следат Неготино и Велес со по околу 34 илјади евра.

Некои општини кријат колку плаќаат на индивидуалните изведувачи

Кога станува збор за поединечните манифестации или изведувачи, не сите општини кажуваат колку пари, поединечно, ги чини некоја манифестација, или изведувач. Некои општини ги кажуваат трошоците за сите манифестации заедно, или пак, за сите изведувачи заедно затоа што „најмуваат“ фирма на којашто ѝ ги префрлаат сита пари, а таа потоа ги организира манифестациите и ги плаќа изведувачите.

Таков е примерот со Општина Кавадарци која троши најголема вкупна сума за забавни манифестации, но не објавува колку пари поединечно ја чини секоја од четирите манифестации, колку што ги организира годишно или, пак, колку пари исплатила на некој поединечен изведувач.

Од оние општини кои ги обелоденуваат поединечните трошоци, произлегува дека најскапа поединечна манифестацијата е струмичкиот фестивал „Get EXITed“ кој чини повеќе од 138 илјади евра. Потоа е штипската Пастрмајлијада со речиси 60 илјади евра. Кисела Вода платила за двете манифестации заедно – „Културно лето“ и одбележувањето на роденденот на општината – околу 48 илјади евра. Следен е повторно еден струмички фестивал „Струмица опен“, а потоа велешкиот фестивал посветен на нивната пита.

Најскапи манифестации во 2023 година

Манифестација	Општина	Износ во евра
Св. Трифун, Културно лето, Тиквешки гроздобер, Нова година	Кавадарци	156.098
Get EXITed	Струмица	138.211
Пастрмајлијада	Штип	59.284
Културно лето и роденден на општината	Кисела Вода	47.967
Бела ноќ	Град Скопје	44.715
Струмица опен фестивал	Струмица	43.902
Фестивал на пита и вино	Велес	43.417
Етно плоштад фестивал	Берово	27.431
Карпошово културно лето	Карпош	23.138

Во 2024 година (до октомври), повторно најскапи се кавадаречките манифестации, повеќе од 200 илјади евра. Следна најскапа поединечна манифестацијата е струмичкиот фестивал „Get EXITed“ кој чини повеќе од 65 илјади евра. Кисела Вода плаќа за двете манифестации заедно – „Културно лето“ и одбележувањето на роденденот на општината – повеќе од 64 илјади евра. Следен е повторно струмички фестивал „Струмица опен“, а потоа ревијалната вечер на валандовскиот „Фолк фест“.

Најскапи манифестации во 2024 година (до октомври)

Манифестација	Општина	Износ во евра
Св. Трифун, Културно лето, Тиквешки гроздобер, Нова година	Кавадарци	202.098
Get EXITed	Струмица	65.041
Културно лето и роденден на општината	Кисела Вода	64.228
Струмица опен фестивал	Струмица	43.902
Ревијална вечер на „Фолк фест“	Валандово	41.559
Етно плоштад фестивал	Берово	35.771
Фестивал на храна и пијалаци	Гевгелија	32.520
Неготинска вечер	Неготино	32.520
Фестивал на пита и вино	Велес	30.000

Како се спроведуваат набавките на услугите за организирање манифестации?

Општините различно ја спроведуваат набавката на овие услуги, но главно се наоѓаат начини да не се спроведат целосно Законот за јавни набавки и некоја од транспарентите постапки. Набавките на т.н. посебни услуги, во кои спаѓаат ваквите манифестации, се исклучени од Законот за јавни набавки доколку нивната вредност е до 10.000 евра. Овде спаѓаат услугите за организирање културни настани, фестивали, забави, саеми и панаѓури. За нив единствено се објавува т.н. поедноставено известување за склучен договор.

Доколку вредноста на овие услуги е поголема од 10.000 евра, може да се примени постапка со преговарање без објавување оглас, да се објави оглас за јавна набавка или, пак, да се објави претходно информативно известување во кое ќе се наведе дека договорите ќе се доделуваат без натамошно објавување, но со покана за заинтересираните фирми да го изразат својот интерес.

Сепак, има општини коишто на ваков начин избираат само фирма којашто ќе ја спроведе манифестацијата или, пак, цела годишна програма во која што се опфатени неколку манифестации. Потоа, и плаќањето оди целосно преку таа фирма, без да се знае колку поединечно чини некоја манифестација или поединечен изведувач.

Некои општини, пак, делегираат надлежност на фирми, најчесто маркетинг агенции, за организирање на ваквите настани. И во овие случаи не се обелоденуваат информации за поединечното чинење на секоја манифестација, ниту за исплатените суми на поединечните изведувачи.

Од 81 единица на локалната самоуправа, само 50 општини имаат вакви трошоци, додека 29 одговорија дека немаат. Две општини, Ѓорче Петров и Тетово не доставија информации, ниту по доставените барања, ниту по решенијата од Агенцијата за слободен пристап до информации од јавен карактер, додека Охрид тоа го стори само за трошоците во 2024, но не и за 2023 година.

Северина и Розга со хонорари над 20.000 евра

Како и да е, според познатите податоци за исплатените износи на поединечните изведувачи, најмногу пари се плаќаат на пејачи и пејачки од поранешните југословенски простори. Така, најскапо платена индивидуална изведувачка е Северина Вучковиќ, за која Општината Крива Паланка потрошила повеќе од 25 илјади евра од својот буџет.

Следна на листата – најплатени индивидуални изведувачи – е Јелена Розга, која од беровската општина добила 22 илјади, а од пробиштипската 20 илјади евра. Или заедно за двата настапа заработила повеќе од 42 илјади евра.

Следи Хари Мата Хари кој од Неготино добил 19,5 илјади евра, а веднаш зад него е пејачот Саша Матиќ кому Велес му исплатил 17 илјади евра.

По 13 илјади добиле домашната пејачка Бојана Скендеровски, од Општина Неготино; групата С.А.Р.С. од Општина Велес; и пејачот Петар Грашо од Општина Градско. Само 11 илјади евра добила домашната пејачка ѕвезда Каролина Гочева од Општина Крива Паланка.

Најскапо платени изведувачи со пари на граѓаните во 2024 година (до октомври)

Изведувач	Манифестација	Општина	Сума во евра
Северина Вучковиќ	Крива Паланка - Град на културата	Крива Паланка	25.123
Јелена Розга	Етно плоштад фестивал	Берово	22.487
Јелена Розга	Ден на општината 28-ми август	Пробиштип	20.031
Хари Мата Хари	Неготинска вечер	Неготино	19.512
Саша Ковачевиќ	Фестивал на пита и вино	Велес	17.000
Бојана Скендеровски	Неготинска вечер	Неготино	13.008
S.A.R.S.	Фестивал на пита и вино	Велес	13.000
Петар Грашо	Градско, храна, вино и традиција	Градско	13.000
Каролина Гочева	Крива Паланка - Град на културата	Крива Паланка	11.110

Минатата година, пак, најскапо платен бил Саша Ковачевиќ, кој од Општина Штип добил повеќе од 25 илјади евра, а на второ место е Даниела Мартиновиќ која од истата општина добила 14 илјади евра, односно дури 10 илјади помалку од нејзиниот колега Ковачевиќ.

Речиси колку Даниела Мартиновиќ добил и Жељко Самарџиќ, од Општина Берово, а домашната група Меморија добила 12 илјади од Општина Велес.

Речиси 9 илјади евра, од Општина Гостивар добило културно-уметничкото друштво Јахи Хасани, а Општина Штип му платила скоро 8 илјади евра на Амадеус бенд.

Најскапо платени изведувачи со пари на граѓаните во 2023 година

Изведувач	Манифестација	Општина	Сума во евра
Саша Ковачевиќ	Пастрмајлијада	Штип	25.774
Даниела Мартиновиќ	Пастрмајлијада	Штип	14.226
Жељко Самарџиќ	Етно фестивал	Берово	13.913
Меморија	Фестивал на пита и вино	Велес	12.000
КУД Јахи Хасани	/	Гостивар	8.943
Амадеус Бенд	Пастрмајлијада	Штип	7.842

Домашните изведувачи со значително поскромни хонорари

Кога станува збор за домашните изведувачи, тие добиваат значително пониски хонорари отколку нивните колеги од другите држави од поранешната југословенска заедница. Најплатена домашна изведувачка годинава е Бојана Скендеровски, која од Општина Неготино, за учество на манифестацијата Неготинска вечер добила 13.008 евра. Втора на листата „најплатени домашни изведувачи“ во 2024 година е поп-ѕвездата Каролина Гочева која од Општина Крива Паланка за учество на манифестацијата Крива паланка – Град на културата добила 11.110 евра. Трет на оваа листа е Кирил Џајковски кој од Општина Валандово добил 10.000 евра за учество на

манифестацијата Ревијална вечер на Фолк-фест. Другите домашни изведувачи добиваат многу поскромни хонорари (список на сите исплатени хонорари по општина, изведувач, износ, дата и манифестација има во прилог на овој извештај, во отворен формат).

Од податоците на општините коишто не кажуваат колку пари ги исплатиле поединечните настапувачи, туку само вкупната сума што ја исплатиле на фирмата организатор, произлегува дека најмногу пари добиле неколку домашни фирми.

Прва годинава е Иновативa груп, која за организација на четирите забавни манифестации во текот на годината, од Општина Кавадарци добила 202.098 евра. Втора е Спектаклум ДООЕЛ која за организација на забавни манифестации во две општини, Кисела Вода и Вевчани, годинава добила 84.715 евра. Следна е Скендеровски продукција која за организација на 4 манифестации во Битола, Гевгелија, Крива Паланка и Свети Николе добила од соодветните општини вкупно 35.203 евра.

* * *

Истражувањето е направено според податоците добиени од општините врз основа на барања за слободен пристап до информации од јавен карактер.

Фотографиите се преземени од интернет-страниците и/или профилите на социјалните мрежи на општините Крива Паланка, Берово и Велес.

Податоците од ова истражување, како и од сите претходни, Центарот за граѓански комуникации ги става на располагање во отворен формат за да послужат како основа за натамошно користење и истражување од новинарите, граѓанските организации, граѓаните, истражувачите и сите други заинтересирани страни. Во крајна линија, целта е сите заедно да придонесеме за подобрување на квалитетот и условите за живот во земјава.